

Sygn. akt V CSK 279/09

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Jan Katner

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa I. B.

przeciwko R. O.

z udziałem interwenientów ubocznych: Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w L. i Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 10 lutego 2010 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego W.

z dnia 12 marca 2009 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) oddala skargę kasacyjną;**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 12 marca 2009 r. Sąd Apelacyjny w W. oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu pierwszej instancji zasądzającego od R. O. na rzecz I. B. kwotę 326 911,54 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu.

Sądy ustaliły między innymi, że powód jako komornik rewiru III przy Sądzie Rejonowym w L. prowadził postępowanie zabezpieczające, a następnie egzekucyjne na rzecz wierzyciela I.(...) S.A. przeciwko dłużnikowi Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu w L. W trakcie tego postępowania została zajęta wierzytelność w kwocie 326 911,54 zł przysługująca dłużnikowi, którą powód, po upadku zabezpieczenia, rozdisponował pomiędzy uprawnionych wierzycieli Wojewódzkiego Szpitala. Z uwagi na to, że nie sporządził planów podziału ani nie poinformował dłużnika o podjętych czynnościach egzekucyjnych, Sąd Rejonowy w L., w wyniku skargi dłużnika wydał w dniu 27 maja 2004 r. postanowienie w trybie nadzoru na podstawie art. 759 § 2 k.p.c., nakazujące komornikowi rewiru III zwrot dłużnikowi kwoty 326 911,54 zł, zajętej na poczet postępowania zabezpieczającego. Na wniosek dłużnika Sąd Rejonowy w L. postanowieniem z dnia 21 czerwca 2004 r. nadał temu postanowieniu klauzulę wykonalności i Wojewódzki Szpital Specjalistyczny złożył do pozwanego komornika wniosek o wszczęcie egzekucji na podstawie tego tytułu wykonawczego. We wniosku Szpital oznaczony został jako wierzyciel a komornik rewiru III jako dłużnik.

Pozwany wszczął egzekucję i dokonał zajęcia rachunku bankowego komornika rewiru III a następnie wyegzekwował z niego kwotę 326 911,54 zł tytułem należności głównej, 1 800 zł tytułem kosztów adwokackich, 49 047,60 zł tytułem opłat egzekucyjnych oraz 72 zł tytułem kosztów klauzuli wykonalności. Wyegzekwowana należność główna wraz z kosztami została przekazana Wojewódzkiemu Szpitalowi.

W wyniku zażalenia powoda Sąd Rejonowy w L. postanowieniem z dnia 27 maja 2004 r. uchylił postanowienie w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności postanowieniu z dnia 27 maja 2004 r. i oddalił wniosek dłużnika o jej nadanie. Postanowieniem z tego samego dnia, wydanym na podstawie art. 759 § 2 k.p.c., nakazał pozwanemu komornikowi uchylenie zajęcia rachunku bankowego powodowego komornika rewiru III i zwrot wyegzekwowanych kwot. Pozwany zwrócił powodowi wyegzekwowaną opłatę egzekucyjną w kwocie 49 047,60 zł, nie zwrócił kwoty 326 911,54 zł. Kontrole przeprowadzone w kancelarii powoda wykazały niedobór kasowy w powyższej kwocie.

Prowadzone przeciwko powodowi postępowanie karne zakończyło się wyrokiem uniewinniającym, a prowadzone przeciwko pozwanemu postępowanie dyscyplinarne zakończyło się oddaleniem wniosku o jego ukaranie, bowiem Sąd Okręgowy w W. uznał, że pozwany działał zgodnie z prawem gdyż tytuł, na podstawie którego wszczął egzekucję, był zaopatrzony w klauzulę wykonalności a pozwany nie mógł przewidzieć, że postanowienie w tym przedmiocie zostanie uchylone.

W oparciu o tak poczynione ustalenia Sądy obu instancji uznały, że pozwany ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm., dalej: „u.k.s.e.”) za szkodę poniesioną przez powoda w wyniku bezprawnej egzekucji. W ocenie Sądu pierwszej instancji bezprawność czynności pozwanego komornika polegała na tym, że prowadził egzekucję na podstawie dokumentu, który nie był tytułem wykonawczym, pomimo nadania mu przez Sąd klauzuli wykonalności, bowiem postanowienie Sądu z dnia 27 maja 2004 r. wydane na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. nie było tytułem egzekucyjnym w rozumieniu art. 777 § 1 pkt 1 k.p.c. Niezależnie od tego pozwany komornik dokonał egzekucji innego świadczenia niż to, które stanowiło obowiązek nakazany powodowi w treści orzeczenia. Sąd Apelacyjny wskazał, że art. 804 k.p.c. nie wyłącza obowiązku organu egzekucyjnego badania tytułu pod względem formalnym, w tym także tego, czy zachodzi identyczność osób w nim wymienionych z osobami występującymi w postępowaniu egzekucyjnym jako dłużnik i wierzyciel, a więc zbadania, czy podmiot wymieniony we wniosku jako wierzyciel jest, zgodnie z treścią orzeczenia, uprawniony do otrzymania świadczenia od osoby oznaczonej we wniosku jako dłużnik. Pozwany prowadził egzekucję przeciwko powodowi - osobie, która nie była wymieniona w tytule jako dłużnik - na rzecz Wojewódzkiego Szpitala, który nie był wierzycielem powoda w zakresie wyegzekwowanej kwoty. Ponadto pozwany wbrew treści orzeczenia, przeprowadził egzekucję świadczenia pieniężnego z majątku powoda, choć Sąd w ramach czynności nadzorczych nakazał komornikowi zwrot dłużnikowi zajętej kwoty, co niewątpliwie nie uprawniało komornika do prowadzenia egzekucji świadczenia pieniężnego.

Sądy obu instancji uznały, że powód wykazał poniesienie szkody, bowiem z opinii biegłego wydanej w sprawie karnej, z twierdzeń powoda, z akt egzekucyjnych prowadzonych w sprawie przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi oraz wyników kontroli kancelarii powoda wynika, że zajęta w ramach postępowania zabezpieczającego kwota 326 911,54 zł została przekazana przez powoda uprawnionym wierzycielom Szpitala już

w 2003 r., a więc w chwili prowadzenia egzekucji przez pozwanego nie było jej na żadnym rachunku powoda ani na koncie sum depozytowych. Wyegzekwowanie kwoty 326 911.54 zł z rachunku bankowego powoda stanowiło zatem niewątpliwie uszczerbek majątkowy powoda, nie sposób przy tym ustalić, że suma ta, pobrana z konta powoda, należała nie do niego lecz do określonych dłużników, przeciwko którym prowadził egzekucję.

Sąd drugiej instancji nie podzielił zarzutu naruszenia art. 365 § 1 k.p.c., stwierdzając, że Sądy były związane sentencją wyroku wydanego w sprawie o ukaranie pozwanego, a nie poglądami prawnymi wyrażonymi w jego uzasadnieniu. Uznał również za uzasadnione pominięcie przez Sąd pierwszej instancji dowodu z zeznań świadków zgłoszonych przez pozwanego, którzy mieli zeznawać na okoliczności wykonania postanowienia i sporządzenia pisma z dnia 10 marca 2005 r., co nie stanowi okoliczności spornych skoro dokument ten został sporządzony, a świadczenie wyegzekwowane.

W skardze kasacyjnej opartej na obu podstawach, pozwany w ramach pierwszej podstawy zarzucił naruszenie art. 23 u.k.s.e. w zw. z art. 6 k.c. przez przyjęcie, że bezprawne działanie pozwanego wyrządziło powodowi szkodę, którą powód wykazał, art. 60 w zw. z art. 38 k.c. i w zw. z art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej przez uznanie, że treść pisma z dnia 10 marca 2005 r. Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w L. określa wysokość poniesionej przez powoda szkody, pomimo nie zbadania, czy pismo to zostało sporządzone przez osoby uprawnione do reprezentacji Szpitala, art. 5 oraz art. 362 i art. 361 § 1 k.c. przez pominięcie, że to zaniechania powoda w prowadzonym przez niego postępowaniu egzekucyjnym przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu w L. były bezprawne, a działanie pozwanego nie mogło wyrządzić szkody, bowiem Szpital otrzymał środki, których powód, wbrew orzeczeniu Sądu nie zwrócił, co należy też ocenić w kategoriach przyczynienia się do powstania sytuacji skutkującej powstaniem szkody w majątku powoda.

W ramach drugiej podstawy pozwany zarzucił naruszenie art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez niewskazanie faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, art. 382 w zw. z art. 371 k.p.c. przez wydanie orzeczenia z pominięciem dowodów zgromadzonych przez Sąd pierwszej instancji, art. 235 k.p.c. przez naruszenie zasady bezpośredniości i wydanie orzeczenia na podstawie dowodów,

które nie zostały prawidłowo przeprowadzone, art. 227 k.p.c. przez oddalenie wniosków dowodowych pozwanego i przyjęcie twierdzeń powoda za udowodnione, art. 217 § 2 k.p.c. przez przyjęcie, że okoliczności sporne zostały wyjaśnione, co uzasadniało oddalenie wniosków dowodowych pozwanego, art. 365 § 1 k.p.c. przez pominięcie ustaleń prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 maja 2007 r. XII Pa 494/06 oraz prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w L. z dnia 16 sierpnia 2004 r. II Cz (...), art. 783 k.p.c. przez nieuwzględnienie, że postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 27 maja 2004 r. I Co (...), nie ograniczało zakresu prowadzenia egzekucji oraz art. 804 k.p.c. przez pominięcie, że pozwany jako organ egzekucyjny nie był uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwany wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie orzeczenie co do istoty sprawy i oddalenie powództwa oraz o zasądzenie w każdym przypadku kosztów procesu wraz z kosztami postępowania kasacyjnego.

Powód wnosił o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoczynając ocenę skargi kasacyjnej od zarzutów procesowych, których zasadność przesądzałaby o konieczności jej uwzględnienia, trzeba na wstępie stwierdzić, że umieszczone w ramach tej podstawy zarzuty naruszenia art. 804 i art. 783 k.p.c. w sposób w skardze wskazany, w istocie zaliczyć trzeba do zarzutów naruszenia prawa materialnego, bowiem przepisy te określają zakres obowiązków komornika dotyczących prowadzenia egzekucji i ich naruszenie może być podstawą odpowiedzialności odszkodowawczej komornika, przewidzianej w art. 23 u.k.s.e. Zostaną one zatem rozważone przy ocenie zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Nieuzasadnione są zarzuty skargi kasacyjnej dotyczące postępowania dowodowego oraz uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego.

Sąd drugiej instancji oparł się na ustaleniach faktycznych poczynionych przez sąd pierwszej instancji, co zwalniało go od przedstawienia szczegółowej własnej oceny dowodów. Wystarczające było odniesienie się w uzasadnieniu do zarzutów apelacji dotyczących ustaleń i oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, co Sąd Apelacyjny uczynił. Brak zarzutu kasacyjnego naruszenia przez Sąd

drugiej instancji art. 378 § 1 k.p.c. nie pozwala na odniesienie się do twierdzeń skarżącego o pominięciu przez Sąd odwoławczy części zarzutów apelacji.

W skardze kasacyjnej bardzo mocno eksponowane są popełnione, zdaniem skarżącego, uchybienia Sądów obu instancji dotyczące postępowania dowodowego, które jednak należy uznać za nieuzasadnione lub bezprzedmiotowe.

Bezprzedmiotowe są wszystkie, liczne zarzuty dotyczące dokumentu z dnia 10 marca 2005 r. Jest to dokument załączony do pozwu, stanowiący rozliczenie przez Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w L. środków zajętych przez komornika rewiru III w czasie egzekucji prowadzonej przeciwko Szpitalowi w latach 2002-2004, w którym Szpital stwierdził, że powinien zwrócić komornikowi środki nadpłacone w kwocie 326 911,54 złotych. Dokument ten załączył powód jako jeden z dowodów poniesienia szkody w wyniku bezprawnej egzekucji przeprowadzonej przez pozwanego, mający wskazywać, że ściągnięta przez pozwanego na rzecz Szpitala kwota nie należała się Szpitalowi. Wbrew jednak zarzutom skarżącego, jakiegokolwiek uchybienia Sądów dotyczące tego dokumentu nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem dokument ten nie stał się podstawą żadnych ustaleń faktycznych ani ocen Sądów. Nie tylko nie został dopuszczony jako dowód, lecz nie został też wskazany w żadnym miejscu uzasadnień Sądów obu instancji jako podstawa jakichkolwiek ustaleń, czy ocen. Nie miał on zatem żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a więc zarzuty procesowe z nim związane muszą być uznane za bezprzedmiotowe skoro zgodnie z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. przedmiotem zarzutów procesowych skargi kasacyjnej może być tylko takie uchybienie, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy.

Z tych samych względów bezskuteczne są zarzuty dotyczące oddalenia wniosku strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań dwóch świadków, prawidłowo ocenione przez Sąd Apelacyjny. Zgodnie z tezą dowodową wskazaną przez pozwanego świadkowie ci mieli zostać przesłuchani na okoliczność sporządzenia dokumentu opatrzonego datą 10 marca 2005 r. oraz „wykonania obowiązku określonego postanowieniem Sądu Rejonowego w L. z 27 maja 2000 r. I Co (...)”. Oczywiście trafna jest ocena Sądu Apelacyjnego, że tak sformułowana teza dowodowa nie uzasadniała dopuszczenia tego dowodu.

Bezskuteczne są zarzuty kwestionujące sposób dopuszczenia przez Sąd pierwszej instancji dowodów z akt sprawy karnej, akt wykonawczych i egzekucyjnych oraz powołania, jako podstawy ustaleń faktycznych dotyczących szkody, dowodów z dokumentów nieprecyzyjnie określonych. Wprawdzie ma rację skarżący, że

nieprawidłowe jest dopuszczanie dowodu z akt innej sprawy i Sąd chcąc przeprowadzić dowód z dokumentów czy opinii biegłego znajdujących się w aktach innej sprawy powinien wydać postanowienie dowodowe określające środek dowodowy, okoliczności, które mają być przedmiotem dowodu oraz numery kart, na których w innych aktach dokument ten się znajduje, jednakże wszelkie uchybienia Sądu w tym przedmiocie powinny być sygnalizowane przez strony zgodnie z art. 162 k.p.c., pod rygorem utraty możliwości powołania się na nie w dalszym toku postępowania. Pozwany reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika nie tylko nie zgłosił żadnych zastrzeżeń na rozprawie w dniu 29 października 2008 r., gdy Sąd Okręgowy dopuszczał dowody z akt innych spraw (sam zresztą w równie nieprawidłowy sposób sformułował taki wniosek dowodowy w odpowiedzi na pozew), lecz również nie zgłosił w tym przedmiocie zarzutu w apelacji, nie kwestionując też wskazanej w uzasadnieniu Sądu pierwszej instancji podstawy dowodowej ustaleń dotyczących szkody, w której Sąd powołał między innymi opinię biegłego D. G., znajdującą się w aktach sprawy karnej II K (...). Nie ma więc podstaw twierdzenie skarżącego, że Sąd nie wskazał kart na których w sprawie karnej znajduje się opinia biegłego przyjęta za podstawę ustaleń faktycznych w sprawie, a niezależnie od tego wszelkie zarzuty dotyczące przeprowadzenia dowodów i wskazania ich jako podstawy ustaleń są spóźnione. Trzeba też stwierdzić, że w istocie wszystkie te dowody były zbędne, skoro pozwany w piśmie procesowym z dnia 30 maja 2008 r. przyznał, że powód przekazał zajętą dłużnikowi kwotę 326 911,54 zł na rzecz wierzycieli jeszcze przed wydaniem postanowienia nadzorczego z dnia 27 maja 2004 r. i ta właśnie okoliczność oraz fakt, że odbyło się to bez planu podziału i bez powiadomienia dłużnika stała się powodem nakazania mu przez Sąd zwrotu tej kwoty. Spóźnione są też zarzuty wskazujące, że Sąd drugiej instancji przy orzekaniu nie dysponował kompletnymi aktami karnymi ani aktami Sądu Rejonowego w L. dotyczącymi prowadzonych postępowań egzekucyjnych, które zostały dopuszczone jako dowody. Zgodnie z art. 391 § 1 k.p.c. przepis art. 162 k.p.c. ma zastosowanie także w postępowaniu przed sądem drugiej instancji, a zatem pozwany reprezentowany w postępowaniu apelacyjnym przez zawodowego pełnomocnika powinien był zwrócić uwagę Sądu Apelacyjnego na brak tych akt. Zaniedbanie skorzystania z tego uprawnienia, będącego także obowiązkiem strony, prowadzi do utraty zarzutu kasacyjnego w tym przedmiocie.

Nieuzasadniony jest zarzut naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. Przepis ten przyjmuje moc wiążącą prawomocnych wyroków, co dotyczy jedynie ich sentencji (por. orzeczenia

Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2000 r. II CKN 655/98, z dnia 23 maja 2002 r. IV CKN 1073, niepubl. oraz z dnia 13 marca 2008 r. III CSK 284/07, OSNC 2008/D/127). Nie są wiążące oceny ani poglądy prawne wyrażone w uzasadnieniu wyroku. Jedynie w niektórych sytuacjach, dla ustalenia zakresu mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia, czyli granic jego prawomocności materialnej, mogą mieć znaczenie zawarte w uzasadnieniu orzeczenia motywy rozstrzygnięcia (por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r. II CSK 452/06, OSNC-ZD 2008/A/20). Nie dotyczy to jednak sytuacji w rozpoznawanej sprawie, w której Sądy były związane tylko sentencją prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 maja 2007 r. XII Pa (...), oddalającego wniosek o ukaranie dyscyplinarne pozwanego za przeprowadzenie egzekucji na podstawie postanowienia Sądu wydanego w trybie nadzorczym. Sądy uwzględniły ten wyrok w swoich ustaleniach faktycznych. Nie były natomiast związane wyrażoną w jego uzasadnieniu oceną prawną zachowania pozwanego, polegającego na przeprowadzeniu takiej egzekucji. Jest to oczywiste, skoro przedmiotem obu spraw są inne kwestie prawne oraz różne okoliczności mające wpływ na ich rozstrzygnięcie. Z punktu widzenia odpowiedzialności dyscyplinarnej komornika ma istotne znaczenie jego wina, która jest bez znaczenia dla jego odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 23 u.k.s.e. (o czym poniżej). Dlatego Sądy w rozpoznawanej sprawie nie były związane oceną Sądu wyrażoną w sprawie dyscyplinarnej, odnoszącą się przede wszystkim do kwestii winy a jedynie pośrednio do bezprawności działania pozwanego. Nie jest natomiast możliwa merytoryczna ocena zarzutu pominięcia ustaleń prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w L. z dnia 16 sierpnia 2004 r. II Cz (...) bowiem w skardze kasacyjnej nie tylko nie wskazano czego postanowienie to dotyczyło lecz także nie przedstawiono żadnego uzasadnienia sformułowanego na jego tle zarzutu naruszenia art. 365 § 1 k.p.c.

Nie są także uzasadnione zarzuty naruszenia prawa materialnego.

Odpowiedzialność odszkodowawcza komornika przewidziana w art. 23 ust.1 u.k.s.e. jest odpowiedzialnością deliktową za działanie niezgodne z prawem, bez względu na zawinienie komornika (por. między innymi uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2004 r. III CZP 54/04, OSNC 2005/10/168). Zgodnie z art. 1 tej ustawy komornik sądowy jest funkcjonariuszem publicznym działającym przy sądzie rejonowym. Należy go zaliczyć do organów władzy publicznej, wykonujących powierzone przez ustawę zadania przymusowego wykonywania orzeczeń sądowych. Z tych względów, jak wskazał Sąd Najwyższy w przytoczonej wyżej uchwale, odpowiedzialność

odszkodowawcza za szkodę wyrządzoną przez komornika przy wykonywaniu władzy publicznej, mieści się w ramach konstytucyjnego modelu odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną w wyniku niezgodnych z prawem działań organów władzy publicznej, przewidzianego w art. 77 ust. 1 Konstytucji RP. Nie może być zatem oparta na zasadzie winy. Dla określenia odpowiedzialności odszkodowawczej komornika miarodajne są ogólne przesłanki odpowiedzialności deliktowej przewidziane w art. 415 k.c., natomiast nie wchodzi w grę wina jako zasada tej odpowiedzialności.

Przenosząc powyższe zasady odpowiedzialności odszkodowawczej komornika na grunt rozpoznawanej sprawy trzeba stwierdzić, że niewątpliwie niezgodne z prawem było działanie pozwanego komornika, polegające na przeprowadzeniu egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego, stanowiącego postanowienie nadzorcze Sądu wydane w trybie art. 759 § 2 k.p.c. Postanowienie to nie jest bowiem tytułem egzekucyjnym w rozumieniu art. 777 § 1 k.p.c. i nie podlega egzekucji sądowej. Jest to postanowienie wydawane przez sąd w ramach nadzoru pełnionego nad działalnością komorników i ich czynnościami egzekucyjnymi, zobowiązujące komornika do podjęcia lub zaniechania określonych czynności egzekucyjnych albo usunięcia ich skutków. Wykonywane jest w trybie nadzoru przez organy sądowego nadzoru nad komornikami (prezesa sądu rejonowego).

Bez wątplenia nie jest tytułem egzekucyjnym: nie jest orzeczeniem sądu określającym wierzyciela i dłużnika oraz obowiązek określonego zachowania, podlegającego egzekucji sądowej. Nie może być zatem na jego podstawie przeprowadzona egzekucja komornicza, nawet jeżeli nadano mu klauzulę wykonalności. Zgodnie bowiem z art. 776 k.p.c. podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy, a tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności.

Przeprowadzenie przez pozwanego komornika egzekucji sądowej na podstawie zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowienia nadzorczego Sądu Rejonowego z dnia 27 maja 2004 r. I Co (...), nie będącego tytułem egzekucyjnym, było zatem bezprawne.

Z uwagi na to, że odpowiedzialność odszkodowawcza komornika za szkodę wyrządzoną w toku egzekucji jest niezależna od winy komornika, nie ma znaczenia świadomość komornika co do bezprawności jego działania. Nie zwalnia go też od odpowiedzialności odszkodowawczej regulacja art. 804 k.p.c., wyłączająca dopuszczalność badania przez komornika zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Oznacza ona jedynie to, że organ egzekucyjny nie jest uprawniony do oceny

merytorycznej zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Nie wyłącza natomiast obowiązku badania, czy załączony do wniosku o wszczęcie egzekucji dokument jest rzeczywiście tytułem wykonawczym w rozumieniu art. 777 w zw. z art. 776 k.p.c.

Dlatego trafnie Sąd pierwszej instancji przyjął, że bezprawność działania pozwanego komornika polegała na prowadzeniu egzekucji na podstawie dokumentu nie będącego tytułem wykonawczym, choć nadano mu klauzulę wykonalności. Już samo to wystarcza, w świetle zasad art. 23 ust.1 u.k.s.e., do przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego.

Pozostałe okoliczności wskazane przez Sądy obu instancji, takie jak prowadzenie egzekucji przeciwko podmiotowi niebędącemu dłużnikiem (komornikowi), na rzecz podmiotu niebędącego wierzycielem (Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego) i niezgodnie z treścią nakazanego w postanowieniu obowiązku, są tylko konsekwencją wskazanego wyżej podstawowego uchybienia jakiego dopuścił się pozwany komornik: prowadzenia egzekucji na podstawie dokumentu nie będącego tytułem wykonawczym.

Z tych względów bezprzedmiotowy jest zarzut kasacyjny naruszenia art. 783 k.p.c. określającego treść klauzuli wykonalności, a bezzasadny zarzut naruszenia art. 804 k.p.c.

Nieuzasadnione są także zarzuty odnoszące się do nieistnienia szkody wyrządzonej powodowi bezprawną egzekucją. Nie ulega wątpliwości, że kancelaria powoda w jej wyniku pozbawiona została kwoty 326 911,54 zł. Nie była to kwota, którą powód miał obowiązek zwrócić dłużnikowi na podstawie postanowienia nadzorczego z dnia 27 maja 2004 r., bowiem tę kwotę już przekazał na rzecz uprawnionych wierzycieli Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego, w toku egzekucji prowadzonej przeciwko Szpitalowi. W chwili bezprawnej egzekucji nie posiadał jej zatem, co, jak wskazano wyżej, zostało prawidłowo ustalone przez Sądy obu instancji a także przyznane przez pozwanego (w piśmie procesowym z dnia 30 maja 2008 r.). Została ona przekazana wierzycielom egzekwującym Szpitala, a kwota 326 911,54 zł bezprawnie wyegzekwowana przez pozwanego z konta powoda zmniejszyła stan majątku kancelarii powoda i wykazywana jest jako niedobór. Szkada ta pozostaje w normalnym związku przyczynowym z bezprawną egzekucją, a dla odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego wobec powoda nie ma znaczenia to, że wyegzekwowaną bezprawie kwotę przekazał dłużnikowi, zwiększając bezpodstawnie jego majątek.

Dla odpowiedzialności tej nie mają również znaczenia uchybienia powoda jako komornika popełnione przy przekazaniu na rzecz wierzycieli Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego należnej im kwoty 326 911,54 zł. Fakt, że stały się one przyczyną wydania przez Sąd postanowienia nadzorczego z dnia 27 maja 2004 r. nie zmniejsza w żadnym stopniu zakresu odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego wynikającej z przeprowadzenia bezprawnej egzekucji. Szkada wynikająca z tej egzekucji nie pozostaje bowiem w normalnym związku przyczynowym z zaniedbaniami powoda przy przekazywaniu tych kwot.

Nieuzasadniony jest także zarzut naruszenia art. 5 k.c. Uchybienia powoda przy przekazywaniu na rzecz wierzycieli kwoty 326 911,54 zł, nie mogą uzasadniać oddalenia na podstawie art. 5 k.c. jego powództwa odszkodowawczego wobec pozwanego, wynikającego z bezprawnej egzekucji. To, że powód także uchybił przepisom postępowania egzekucyjnego może uzasadniać jego odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną stronom tego postępowania, nie uzasadnia natomiast oceny, że jego roszczenie odszkodowawcze wobec pozwanego jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ oddalił skargę kasacyjną a na podstawie art. 98 w zw. z art. 108 § 1 i art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego.